

ความสนใจต่อสันตนาการ

ในการที่จะปรับตัวให้ได้ดีบุคคลต้องมีความสนใจในกิจกรรมสันตนาการ กิจกรรมสันตนาการจะทำให้คนเรามีสุขภาพกายและสุขภาพจิตดี เพราะ

1. เปิดโอกาสให้บุคคลได้แสดงความคิดริ้วออกมาได้อย่างเปิดเผย และไม่เป็นอันตรายแก่ผู้ใด หรือไม่เป็นการทำลายกฎเกณฑ์แต่อย่างใด
2. เปิดโอกาสให้บุคคลมีความคิดสร้างสรรค์
3. เปิดโอกาสให้บุคคลได้มีการพักผ่อนตามสบาย คลายกังวล คลายความเครียดที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน

สำหรับวัยรุ่นมีความจำเป็นที่จะต้องมีส่วนร่วมสันตนาการ เพราะ

1. สันตนาการเปิดโอกาสให้วัยรุ่นได้มีส่วนร่วมในการเล่น การกีฬา และกิจกรรมกลางแจ้ง
2. สันตนาการเปิดโอกาสให้บุคคลมีประสบการณ์ในการสร้างสรรค์
3. สันตนาการทำให้ชีวิตทางสังคมสมบูรณ์ขึ้น
4. สันตนาการทำให้มีโอกาสใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมทำให้เกิดสันตนาการใหม่ขึ้นในสังคมมากมาย ในขณะที่เดียวกันการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ก็ทำให้มนุษย์ต้องการกิจกรรมสันตนาการเพิ่มขึ้น ในบรรดาการเปลี่ยนแปลงทางสังคมใหม่นั้น พัฒนาการทางเทคนิควิทยาเป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะทำให้คนเรามีเวลาว่างเพิ่มขึ้น กิจกรรมสันตนาการเพื่อการค้าก็มีมาก เช่น ภาพยนตร์ บริเวณเมืองได้ขยายตัวออกมากขึ้นทำให้มีเนื้อที่สำหรับกิจกรรมสันตนาการเพิ่มขึ้น การที่คนต้องใช้เวลาอยู่ในสถาบันการศึกษานานกว่าสมัยก่อน ทำให้การใช้ว่างเพื่อกิจกรรมสันตนาการลดลง และมีโอกาสร่วมกิจกรรมสันตนาการมากขึ้น การขนส่งที่สะดวกก็ส่งเสริมกิจกรรมสันตนาการในยุคปัจจุบัน ข้อข้อแย้งทางศาสนาที่เคยเป็นอุปสรรคต่อสันตนาการค่อย ๆ หายไปและมีค่านิยมใหม่ ๆ เกิดขึ้นมาแทนที่ ผู้หญิงมีสิทธิและเสรีภาพมากขึ้นจึงสามารถมีส่วนร่วมในกิจกรรมสันตนาการบางอย่างได้มากขึ้นกว่าแต่ก่อน

อย่างไรก็ตาม ในระหว่างที่เป็นวัยรุ่น เวลาว่างของเด็กมีไม่มากนัก เพราะต้องมีความรับผิดชอบมากขึ้นจากสภาพแวดล้อมทั้งที่บ้านและทางโรงเรียน เด็กมีงานรับผิดชอบที่ต้องทำมากและยิ่งวัยรุ่นตอนปลายรู้สึกว่าการว่างสำหรับกิจกรรมสันทนาการจะยิ่งจำกัดลงทุกที ยิ่งมีเวลาจำกัดมาก วัยรุ่นก็จะยิ่งคัดเลือกกิจกรรมสันทนาการที่เหมาะสมกับตัวเองมากเท่านั้น วัยรุ่นจะเลือกเอากิจกรรมสันทนาการที่ทำให้ตนพอใจได้มากที่สุดเท่านั้น

ก. ความสนใจกิจกรรมประเภทการเล่นเกมส์ การกีฬา จะมีมากในวัยรุ่นทั้งสองเพศ เพราะวัยรุ่นเป็นวัยที่มีร่างกายสมบูรณ์ มีความแข็งแรง และมีพลังงานมาก กิจกรรมสันทนาการเชิงกีฬาที่เด็กชอบคือการเล่นกีฬา ฟุตบอล บาสเกตบอล เทนนิส แบดมินตัน ฯลฯ เด็กหญิงชอบกิจกรรมที่เบาๆ ไม่รุนแรง ไม่ต้องออกกำลังกายมาก เด็กชายชอบเล่นเกมหนักๆ รุนแรง และก้าวร้าว

ข. กิจกรรมการอ่านเป็นสันทนาการอีกชนิดหนึ่งที่ควรกล่าวถึง การอ่านสนองวัตถุประสงค์ 2 อย่าง คือ อ่านเพื่อให้ได้ความรู้และการอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน อ่านเพื่อความซาบซึ้งในรสวรรณกรรม การอ่านเพื่อความรู้นั้นไม่จำเป็นว่าต้องเป็นการอ่านในโรงเรียน หรือการอ่านที่ครูกำหนดมาให้ คนที่สนใจจะได้ความรู้จริง ๆ ก็ย่อมหาอ่านด้วยตัวเองได้ การอ่านช่วยวัยรุ่นในการแก้ปัญหา ช่วยพัฒนาเขาวินิจฉัยและทักษะในการปรับตัว ส่วนการอ่านเพื่อความเพลิดเพลินนั้น มักจะเป็นการอ่านเกี่ยวกับเรื่องลึกลับ เรื่องรักระจุมกระจิม หนังสือพิมพ์ ความพอใจในการอ่านประเภทนี้จะมีมากขึ้นถ้าหากว่าผู้อ่านสามารถนำตัวเองเข้าไปผูกพันกับเรื่องราวในเรื่อง ยิ่งอ่านยิ่งสนุก ไม่อยากวางหรือวางไม่ลง

ค. ภาพยนตร์ เป็นสิ่งที่มีแพร่หลายในสังคมปัจจุบันแทบจะกล่าวได้ว่ามันเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตของคนในเมืองใหญ่หรือในนคร ความสนใจในการดูภาพยนตร์เป็นกิจกรรมสันทนาการที่เป็นทางออกที่ดีที่สุดสำหรับคนที่มีผลเมืองหนาแน่นจนขาดเนื้อที่สำหรับกิจกรรมการกีฬาหรือการออกกำลังกาย มนุษย์มีความสนใจในภาพยนตร์มาตั้งแต่ในวัยเด็กแล้ว เด็กวัยรุ่นชอบดูหนังประเภทรัก ระจุมกระจิม ประเภทผจญภัย เพื่อการศึกษาและที่เกี่ยวกับเพศ วัยรุ่นหญิงชอบดูภาพยนตร์เกี่ยวกับชีวิตและความรัก เด็กวัยรุ่นชายชอบดูหนังบู๊ ผจญภัย ลึกลับ การเลือกดูภาพยนตร์จะได้รับอิทธิพลจากสภาพภูมิศาสตร์ คือดูในท้องถิ่นที่ไปได้สะดวก นิยมดูภาพยนตร์ที่มีคาราที่เข่าโปรตุเกส แสดง ถ้าสมบัติ เพชรไม่เล่นก็ดูไม่ได้

การภาพยนตร์เป็นกิจกรรมสั้นทางการที่วัยรุ่นไม่สามารถจะหลีกเลี่ยงได้ในสังคมปัจจุบัน และจัดเป็นสั้นทางการที่ได้รับความนิยมกันมาก ภาพยนตร์เปรียบเสมือนรูปหนึ่งของกลไกทางจิตที่ดูแล้วจะทำให้ชีวิตอันสับสนของคนค่อย ๆ คลายปมให้หายความตึงเครียดลงได้ ไม่ว่าจะวัยรุ่นจะไปดูหนึ่งคนเดียวหรือไปกับเพื่อน ผลที่ได้ย่อมสนุกทั้งนั้น

จากการที่วัยรุ่นมีความสนใจในกิจกรรมสั้นทางการประเภทนี้มาก ภาพยนตร์จึงมีอิทธิพลในการชักจูงให้ข้อเสนอแนะแก่แนวความคิดของวัยรุ่นมาก ภาพยนตร์ทำให้ทัศนคติและค่านิยมของวัยรุ่นเปลี่ยนแปลงไป ทำให้บุคลิกภาพของวัยรุ่นเปลี่ยนแปลงไป มีการเอาอย่างบทบาทจากจุดประทับใจในบทบาทยนตร์มากขึ้น การที่ภาพยนตร์มีอิทธิพลเหนือพฤติกรรมของวัยรุ่นจึงเป็นเรื่องที่น่าศึกษามาก

สิ่งที่วัยรุ่นจะได้รับจากภาพยนตร์นั้นย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านภูมิหลังและความต้องการของวัยรุ่นเป็นสำคัญ สิ่งที่เขาได้รับมาจากภาพยนตร์นั้นมักจะเป็นสิ่งที่เขานำเอาไปใช้ได้และช่วยให้เขาคำเนินชีวิตได้ดีขึ้นเป็นสุขและมีความพอใจมากขึ้น ภาพยนตร์มีอิทธิพลต่อวัยรุ่นในด้านต่อไปนี้

1. **การรักสวยรักงามและการแต่งกาย** วัยรุ่นได้แหล่งของแบบทรงผม ลักษณะการแต่งกาย แฟชั่นการแต่งตัวมาจากภาพยนตร์เป็นส่วนมาก

2. **การเลียนแบบพฤติกรรม** ภาพยนตร์มักจะเป็นเรื่องราวที่สะท้อนหรือเป็นภาพพจน์ของสังคมของชีวิต จึงทำให้วัยรุ่นยึดถือเอาสิ่งที่ได้เห็นมาเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติ เป็นแนวทางสำหรับการปรับตัวเพื่อให้กลุ่มยอมรับ วัยรุ่นพยายามทำตัวให้เหมือนกับดาราที่เขาชอบหรือนิยม

3. **มีการเลียนแบบทริก** วัยรุ่นเลียนแบบวิธีการที่จะนำไปปฏิบัติกับต่างเพศจากบทในภาพยนตร์ เป็นต้นว่า การเรียกร้องความสนใจจากฝ่ายตรงกันข้าม การสบตา การจูบ

Fleege (1945) ได้ทำการสอบถามวัยรุ่นว่าภาพยนตร์มีอิทธิพลต่อเขาอย่างไรบ้าง ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างคำตอบที่เขาได้รับมา

- ภาพยนตร์ทำให้ข้าพเจ้าเลียนแบบพระเอก (นางเอก) หรือตัวแสดงคนอื่น ๆ ทำให้ข้าพเจ้าทำตามบุคคลเหล่านั้นและพยายามมีชีวิตอยู่อย่างคนพวกนั้น

- มีอิทธิพลต่อการกระทำ ความประพฤติและพฤติกรรม เช่น พยายามทำตัวเองให้เป็นคนตลกเหมือนตาราบางคน ทำตัวเองให้แข็งกระด้างเหมือนพวกตัวโกง

- เปลี่ยนทัศนคติและความคิดเห็นต่อสิ่งต่าง ๆ ของข้าพเจ้าได้มาก

- ภาพยนตร์สอนให้ข้าพเจ้าเกิดความคิดใหม่ ๆ ทำให้มองชีวิตกว้างขึ้นกว่าเดิมและมีอิทธิพลต่อการศึกษา

4. **ภาพยนตร์มีอิทธิพลต่ออารมณ์** ภาพยนตร์กระตุ้นให้เกิดอารมณ์ได้หลายชนิด เช่น เศร้า โศก ตีใจ กลัว มีความกังวล

5. **มีอิทธิพลเหนือทัศนคติต่อสังคม** ภาพยนตร์บางเรื่องมีอิทธิพลต่อทัศนคติของวัยรุ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งทัศนคติต่อศาสนา ชาตินิยม การอดกลั้น การเข้าใจผิดระหว่างกลุ่มชน ต่ออาชีพ บางอย่างและยุวาชฎาการ

1. **ความสนใจส่วนตัว** วัยรุ่นมีความสนใจต่อตัวเองมาก สาเหตุที่ทำให้วัยรุ่นสนใจตัวเองนั้นส่วนหนึ่งเป็นเพราะว่าร่างกายมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในระยะวัยแตกเนื้อหนุ่มสาว และยังคงดำเนินมาเรื่อย ๆ แม้ว่าจะมีการลดอัตราการง้างในวัยรุ่นตอนต้น และอีกส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการได้ตระหนักว่า การที่บุคคลจะได้รับการยอมรับจากสังคมหรือจากเพื่อน ๆ จะขึ้นอยู่กับรูปร่างหน้าตาของคนคนนั้นด้วย พฤติกรรมที่ไม่อาจทำนายได้หลาย ๆ อย่างของวัยรุ่น จะมีรากฐานมาจากความพยายามที่จะทดลองสวมเสื้อผ้าใหม่ ๆ แสดงกริยาท่าทางใหม่ ๆ มีทัศนคติใหม่ ๆ หึ่งนี้ ก็เพื่อจะพาตัวเองไปสู่การยอมรับจากเพื่อน ๆ

2. **จากการที่วัยรุ่นมีความสนใจในสมาชิกต่างเพศ** ความสนใจในเรื่องรูปร่างหน้าตา เครื่องแต่งตัว เครื่องประดับจึงมีมากในวัยนี้ และจะเป็นความจริงมากในกรณีของวัยรุ่นหญิงเพราะว่าความสวยความมีเสน่ห์ของเรือนร่างย่อมเป็นที่สนใจของฝ่ายตรงกันข้ามก่อน ความสนใจในรูปร่างของวัยรุ่นไม่จำกัด เฉพาะแต่ในเครื่องแต่งกายและอารมณ์ แต่จะเกี่ยวโยงไปถึงทรงผม ขนาด-สัดส่วนของร่างกาย หน้าตา ผิว เล็บ นิ้ว และเสียง ลักษณะทางกายใด ๆ ที่วัยรุ่นคิดว่าไม่ได้มาตรฐานจะทำให้วัยรุ่นเกิดความไม่พอใจมากที่สุด

3. **ในด้านความสนใจในเรื่องเสียงนั้น** เด็กชายจะสนใจมากกว่าเด็กหญิง เพราะในวันแตกเนื้อหนุ่มนั้นเสียงของเด็กชายแตกพร่า ทำให้รู้สึกไม่สบายและเป็นกังวลในเรื่องเสียงแตก ทำให้ไม่อยากพูด ไม่อยากอ่านและมีความต้องการที่จะปรับปรุงเสียงของตนให้ดีขึ้น หึ่งเด็กหญิง

และชายคิดว่า การแตกพร่าของเสียงเป็นความบกพร่องทางบุคลิกภาพประการหนึ่ง

4. **วัยรุ่นมีความสนใจในสุขภาพของตัวเองเป็นอย่างมาก** ทั้งนี้ จากการที่ร่างกายของตนมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากมาจนแทบจะไม่ว่าอะไรเป็นอะไร นอกจากนั้น การที่วัยรุ่นมีความรู้เพิ่มขึ้นจากการสอนของครูจะทำให้วัยรุ่นเข้าใจว่าสุขภาพเป็นสิ่งสำคัญต่อบุคลิกภาพและเรื่อร่างของตน สุขภาพเป็นตัวการที่จะทำให้เขาสวยหรือไม่สวย หล่อหรือไม่หล่อ สุขภาพจึงเป็นศูนย์กลางของความสนใจของวัยรุ่น

5. **วัยรุ่นมีความต้องการที่จะเป็นอิสระจากพ่อแม่** อยากรจะเป็นตัวของตัวเอง จึงมีความสนใจต่อการเรียกร้องสิทธิและความต้องการของตนอยู่เนือง ๆ

ในการที่จะได้มาซึ่งความเป็นอิสระ วัยรุ่นจะต้องมีเงินสำหรับการจับจ่ายใช้สอยส่วนตัว วัยรุ่นมีความสนใจในเรื่องรายได้ของตน มีความต้องการที่จะทำงานเพื่อหารายได้พิเศษเป็นของตนเอง นอกจากนั้น ก็ยังมีความต้องการที่จะเป็นเจ้าของสมบัติอะไรสักอย่าง เช่น นาฬิกา เสื้อผ้าสวย ๆ อุปกรณ์การกีฬา ฯลฯ ความต้องการเหล่านี้เป็นแรงจูงใจให้วัยรุ่นอยากทำงานและมีรายได้เป็นของตนเอง

ในชั้นมัธยมศึกษา วัยรุ่นจะเริ่มมีความคิดเกี่ยวกับการงานอาชีพสำหรับอนาคต การวางแผนงานสำหรับอนาคตจะขึ้นอยู่กับความแตกต่างระหว่างเพศ เด็กชายสนใจงาน อาชีพเร็วกว่าเด็กหญิง สภาพเศรษฐกิจในครอบครัวและระดับชั้นของครอบครัวก็มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ

บทบาทของครูในการช่วยเหลือและส่งเสริมนักเรียน

ชีวิตในโรงเรียนและในชั้นเรียนมีลักษณะเป็นสังคมสัมพันธ์ มีบุคคลอันประกอบด้วยครูและนักเรียนเป็นหลัก สังคมสัมพันธ์ในที่นี้หมายถึงว่า เมื่อครูและนักเรียนมาอยู่รวมเป็นสังคมแล้ว บุคคลทั้งสองฝ่ายจะสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมต่อกันและกัน มีการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมทางสังคมแก่กันและกัน เช่น มีการพูดจาสื่อความหมายต่อกันและกัน มีการรับรู้บุคคลซึ่งกันและกัน ทำให้ครูรู้จักนักเรียน นักเรียนรู้จักครู เมื่อรู้จักกันแล้วและยิ่งเมื่อได้สัมพันธ์กันเป็นเวลานาน ๆ ก็พัฒนาเป็นความสัมพันธ์ที่สนิทแนบแน่น ครูและนักเรียนต่างสร้างความผูกพันสร้างความคิดหวังซึ่งกันและกัน ครูคิดว่าศิษย์ของตนควรเป็นอย่างไร และนักเรียนคิดว่าครูของตนเป็นอย่างไร ความคาดหวังนี้จะส่งผลไปยังพฤติกรรมที่บุคคลจะแสดงโต้ตอบต่ออีกฝ่ายหนึ่ง

ในบรรดาพฤติกรรมทางสังคมทั้งหลายที่ครูและนักเรียนต้องแสดงออกในชีวิตประจำวันนั้น พฤติกรรมการให้การช่วยเหลือซึ่งกันและกันจัดว่าเป็นพฤติกรรมทางสังคมที่มีความสำคัญที่ควรแก่ การศึกษาอีกประการหนึ่ง เพราะสภาพวิถีชีวิตในโรงเรียนนั้นบทบาทของพฤติกรรมการช่วยเหลือ และการส่งเสริมซึ่งกันและกันนั้น เป็นสิ่งที่จะต้องบังเกิดขึ้นไม่ว่าจะโดยภาระหน้าที่โดยตรงของ ครูหรือจะโดยจากการคาดหวังของสังคมว่าครูจะต้องเป็นผู้ให้การช่วยเหลือแก่นักเรียนและให้การ ส่งเสริมแก่นักเรียน ในทิศทางที่พึงประสงค์หรือที่นักวิชาการศึกษามักกล่าวรวม ๆ ว่าช่วยส่งเสริม พัฒนาการของนักเรียนให้สมบูรณ์ทุกด้าน

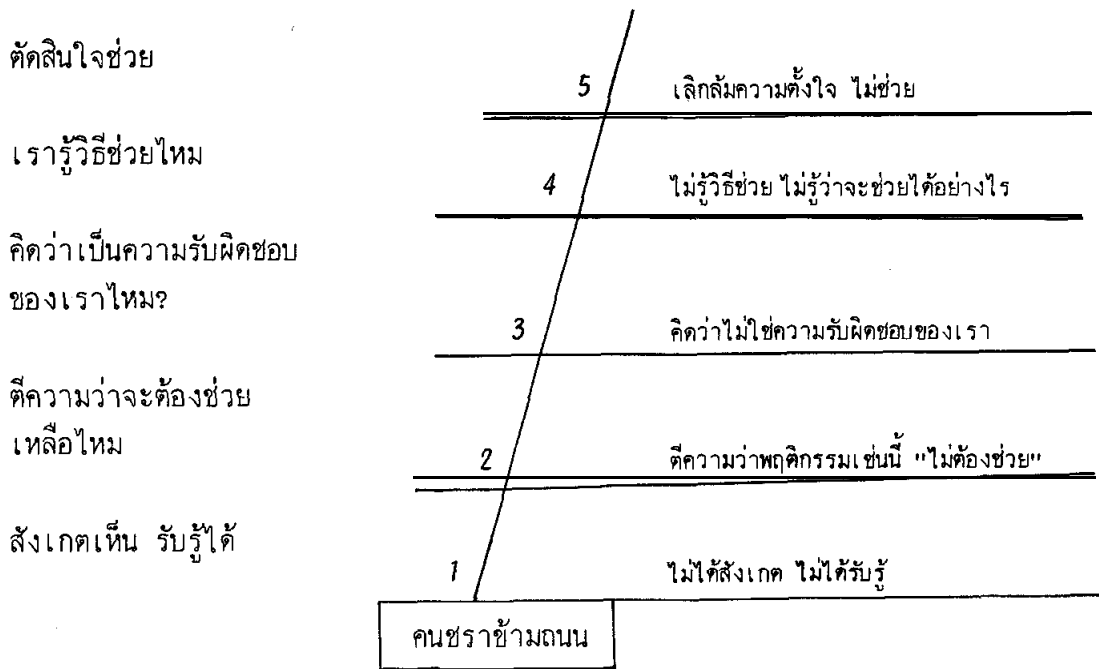
การเสนอแนวคิดในเรื่องนี้จะเสนอให้เห็นว่าพฤติกรรมการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อัน เป็นพฤติกรรมทางสังคมนั้นเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นอย่างมีขั้นตอนหรือเป็นกระบวนการมิใช่เป็นพฤติ กรรมที่เกิดจากสามัญสำนึก จากการที่การให้การช่วยเหลือซึ่งกันและกันต้องเกิดขึ้นอย่างเป็น กระบวนการเช่นนี้ เห็นว่าการที่ครูจะให้การช่วยเหลือส่งเสริมนักเรียนได้นั้นครูจะต้องพัฒนาทักษะ บางประการขึ้นมาเพื่อที่จะให้เกิดความสามารถในการแสดงพฤติกรรมทางสังคมเช่นนี้ได้

พฤติกรรมการให้การช่วยเหลือ

การให้การช่วยเหลือมักจะเกิดขึ้นจากกรณีที่อยู่ฝ่ายหนึ่งขาดสมรรถภาพในการที่จะกระทำ สิ่งหนึ่ง และจำเป็นที่จะต้องได้รับการช่วยเหลือจากอีกฝ่ายหนึ่ง จึงจะทำให้ฝ่ายถูกช่วยเหลือ มีสมรรถภาพในการดำรงชีพดีขึ้น หรือเรียกว่ามีชีวิตราบรื่นขึ้น สามารถทำได้ สามารถปรับตัวได้ มีสมรรถภาพในการแสดงพฤติกรรม เราช่วยเหลือคนชราข้ามถนน เพราะเรารู้ว่าสมรรถภาพการ ข้ามถนนของคนชราไม่ดี ถ้าปล่อยให้ข้ามถนนตามลำพังโดยไม่ช่วยอาจทำให้ชีวิตของคนคนนั้นไม่ ราบรื่น เช่นหกล้ม ถูกรถชน ฯลฯ ดังนั้น ถ้าช่วยแล้วการข้ามถนนของคนคนนั้นดีขึ้น ชีวิตราบ รื่น เราช่วยคนข้างเคียงทำงานบางอย่างจนทำให้งานของเขาสำเร็จ ชีวิตของเขาก็ราบรื่น มี สมรรถภาพในการทำงานดี จะสังเกตเห็นได้ว่าพฤติกรรมการช่วยเหลือนี้มักจะเกิดจากแรงจูงใจ ของผู้ให้การช่วยเหลือเป็นแรงจูงใจที่ผลักดันให้แสดงพฤติกรรมออกมา พฤติกรรมที่แสดงออกนั้น มุ่งที่บุคคลอื่น มิได้มุ่งผลสำเร็จที่ตัวผู้ให้การช่วยเหลือ เปรียบเทียบว่าถ้าเรารับประทานอาหาร แรงจูงใจนั้นเกิดจากความหิว ผลักดันให้เรารับประทานอาหารสัมฤทธิ์ผลของพฤติกรรมอยู่ที่ตัว เราเป็นหลัก เราช่วยคนชราข้ามถนน แรงจูงใจเกิดจากตัวเราผลักดันให้เราแสดงพฤติกรรม

ช่วยคนข้ามถนน สัมฤทธิ์ผลอยู่ที่คนข้ามถนนสามารถข้ามได้สำเร็จ นักจิตวิทยา มองว่าพฤติกรรม การให้การช่วยเหลือ เป็นพฤติกรรมที่มีไต่ยึดตัวเองเป็นหลักแต่ยึดผู้อื่นเป็นหลัก และพฤติกรรมเช่น นี้อาจจะเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมจริยธรรมของมนุษย์

พฤติกรรมการให้การช่วยเหลือ เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นอย่างเป็นกระบวนการ กระบวนการ ให้ความช่วยเหลือจะปรากฏ ดังนี้

ภาพจำลองข้างต้นแสดงให้เห็นถึงกระบวนการ 5 ขั้นตอนของการให้การช่วยเหลือโดยยก ตัวอย่างจากกรณีคนชราข้ามถนน

1. การสังเกตหรือการรับรู้ปัญหา จัดว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของการนำไปสู่การตัดสินใจ ขั้นนี้เป็นขั้นที่คนรับรู้ปัญหาหรือได้สังเกตพบปัญหา ซึ่งโดยทั่ว ๆ ไปมักจะสังเกตได้จากการมองเห็น หรือการได้ยิน หรือทั้ง 2 อย่างรวมกัน การสังเกตหรือการรับรู้ อาจเกิดขึ้นอย่างกระทันหัน เช่นพบเหตุการณ์ฉุกเฉิน หรือพบเห็นมานานแล้ว เช่นครูสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนมาเป็นเวลานานแล้ว พ่อแม่สังเกตเห็นว่าลูกของตนมีพฤติกรรมผิดปกติมานานพอสมควรหรือจะสังเกตเห็นว่ามีอะไรผิดปกติไปจากเดิม ถ้าบุคคลไม่สามารถสังเกตหรือรับรู้ปัญหา พฤติกรรมขั้นต่อไปก็จะไม่เกิด ในกรณีที่ยกตัวอย่างถ้าเราไม่เห็นคนชราข้ามถนน ต่อไปเราก็ไม่แสดงพฤติกรรมในลำดับต่อไป การ

ช่วยเหลื้อม่ไม่เกิดแน่ ๆ แต่ถ้าเราสังเกตเห็นว่าคนชรา กำลังข้ามถนน อาจจะเป็นโอกาสให้ เราช่วยพาเขาข้ามถนนก็ได้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมขั้นที่ 2

2. การตีความต่อสิ่งที่เกิดขึ้น ในขั้นนี้เมื่อเราสังเกตหรือรับรู้พฤติกรรมแล้ว เราจะตีความต่อสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างไร ได้กล่าวไว้ในตอนต้นแล้วว่าเราจะช่วยเหลือต่อเมื่อเราพบว่าบุคคล ขาดสมรรถภาพในการแสดงพฤติกรรม หรือเมื่อเกิดกรณีฉุกเฉินต่อกรณีที่ยกตัวอย่าง เราตีความ ว่าคนชราผู้นี้ต้องสมรรถภาพในการข้ามถนนหรือไม่ ถ้าเราตีความว่าเขาไม่ต้องสมรรถภาพ เรา ก็ไม่ช่วย แต่ถ้าตีความต่อสิ่งที่พบเห็นว่า เขาข้ามถนนไม่ได้ อาจจะถูกรถชนตาย แบบนี้เราต้องช่วย เพื่อให้ชีวิตของเขาารบรื่น การช่วยเหลือก็อาจจะเกิดขึ้น ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมขั้นที่ 3

3. เป็นความรับผิดชอบของใคร ส่วนหนึ่งนักจิตวิทยาวิเคราะห์ว่าการแสดงพฤติกรรม ทางสังคมมักเป็นเรื่องของการลงทุน และคนต้องการกำไรจากการลงทุนนั้น ๆ ไม่มีใครที่จะทำอะไร โดยไม่หวังกำไรเป็นผลตอบแทน การแสดงพฤติกรรมทางสังคมก็เช่นเดียวกันจะต้องมีผลได้ที่คุ้มค่า คนจึงจะทำ ถ้าทำแล้วขาดทุนคนจะหลีกเลี่ยงและแบ่งความรับผิดชอบหรือ "โยน" ไปให้คนอื่น เขาพิจารณาต่อ กรณีที่ยกตัวอย่างการช่วยคนชราข้ามถนนอาจเสี่ยงต่อการขาดทุน เช่นเรา อาจถูกคนชราต่อว่า "ไม่ต้องช่วยเย่ ยายข้ามถนนเองได้" หรือว่า "หนอยแน่ เห็นชั้นเป็นคนแก่ หรือใจจึงได้มาจูงข้ามถนน" แน่ แบบนี้ทำให้เราเสียหน้า เราขาดทุน หรือบางทีก็ต้องเสี่ยงกับการถูกรถชน ทำให้เราบาดเจ็บ แบบนี้ถึงขาดทุนมากขึ้นอีกเพราะต้องเอาชีวิตไปเสี่ยง หรือ บางทีเราคิดในใจว่าคนอยู่กันตั้งเยอะแยะทำไมจึงต้องเป็นเราด้วย แบบนี้เราคิดว่าคนอื่นก็น่าจะมีส่วนช่วย มีโชคอะไร ๆ ก็มาลงที่เรา เรื่อยเรื่อย หรือบางทีเราคิดว่าฉันไม่ใช่ตำรวจจราจร การพาคนข้ามถนนเช่นนี้เป็นความรับผิดชอบของตำรวจจราจร ผลสุดท้ายถ้าเราพิจารณาแล้วว่าไม่ใช่ ความรับผิดชอบของเรา เราตัดสินใจไม่ช่วย แต่ถ้าเราคิดว่านี่เป็นความรับผิดชอบของเราเรา อาจจะช่วย ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมขั้นที่ 4

4. การรู้วิธีช่วยเหลือที่เหมาะสม ความตั้งใจที่จะช่วยเหลือแต่เพียงอย่างเดียวไม่สามารถ ทำให้การช่วยเหลือสัมฤทธิ์ผลได้ถ้าผู้ช่วยไม่รู้จักรวิธีช่วยเหลือที่เหมาะสม เอากันง่าย ๆ เราสังเกต (ได้ยินเสียงและเห็น) เห็นคนตกน้ำ (ขั้นที่ 1) เรารู้ว่าฉุกเฉินแน่ ๆ ต้องช่วยกันละคราวนี้ (ขั้น ที่ 2) เราคิดว่าเป็นความรับผิดชอบของพลเมืองที่ที่จะต้องช่วยถึงแม้ว่าจะต้องลงทุนถึงเอาชีวิต

เข้าเสียง เราเป็นพลเมืองดีเต็มขั้น (ขั้นที่ 3) แต่เนื่องจาก เราว่ายน้ำไม่เป็น ขึ้นกระโดดลงไป ก็เป็นเหยื่อพระแม่คงคา แบบนี้ขาดทุนย่อยยับ เราก็ไม่เสียงช่วยแน่ๆ แต่ถ้าเราว่ายน้ำเป็นและรู้วิธีการช่วยคนตกน้ำด้วยแล้วย่อมวิเศษแน่ พฤติกรรมการช่วยเหลือก็เกิดขึ้น

5. การตัดสินใจช่วย เป็นพฤติกรรมสุดท้าย เป็นขั้นที่เราตัดสินใจช่วยเหลือหาทางออกที่เหมาะสม

แบบฝึกหัดที่ 1

จากขั้นตอนพฤติกรรมการให้การช่วยเหลือดังกล่าวขอให้ผู้อ่านนิภภาพปรากฏการณ์ทางสังคมของเหตุการณ์ที่เคยพบเห็นแล้ว พยายามอธิบายว่าทำไมการช่วยเหลือจึงเกิดขึ้นหรือไม่เกิดขึ้น เช่น

- ก. มีการกระชากสร้อยกันที่ตลาด
- ข. มีคนเป็นลม 1 คน ชาวบ้านมุงดูอยู่ประมาณ 20 คน
- ค. บ้านของเราอยู่ปลายซอย เมื่อตอนที่ 2 ได้ยินเสียงผู้หญิงร้องแหว่มา "ช่วยด้วย ช่วยด้วย" ติดตามด้วยเสียงคนวิ่งไล่กัน แล้วเสียงของผู้หญิงค่อยๆ แหว่หายไปกับสายลม

การประยุกต์แนวความคิดต่อบทบาทของครูและกระบวนการแนะแนว

เมื่อมาพิจารณาถึงบทบาทของครูในการช่วยเหลือและส่งเสริมนักเรียนกระบวนการให้การช่วยเหลือนักเรียนก็สามารถวิเคราะห์ได้ตามลำดับขั้นตอนของพฤติกรรมการให้การช่วยเหลือ ซึ่งในแต่ละขั้นนี้จะแสดงให้เห็นถึงบทบาทของครูอย่างชัดเจนว่าควรจะอยู่ในลักษณะใด

1. **ขั้นการรับรู้หรือการสังเกตพบปัญหา** จัดว่าเป็นขั้นที่สำคัญมาก ครูต้องพบปะนักเรียนอยู่เป็นประจำ และได้พบนักเรียนเป็นจำนวนมากครูสังเกตเห็นหรือไม่ว่านักเรียนบางคนมีพฤติกรรมบางประการที่น่าจะสื่อว่าเป็นปัญหา เรื่องความสามารถในการสังเกตนี้จัดว่าเป็นทักษะพื้นฐานที่ครูโดยทั่วไปและครูแนะแนวจะต้องพัฒนาขึ้น หากปราศจากความสามารถขั้นต้นนี้แล้ว การที่จะให้การช่วยเหลือนักเรียนในลำดับต่อไปก็คงทำได้ยากมาก ปัญหาโดยทั่วๆ ไปมักจะเกิดขึ้นเพราะเราขาดทักษะในการสังเกตประสาทรับรู้สัมผัสของเราไม่ไวพอที่จะจับความผิดปกติที่เกิดขึ้นได้

เราจึงไม่แก้ไข ตามทัศนคติของผู้บรรยายมีความเห็นว่าความไวต่อการรับรู้สภาพการณ์รอบตัวนี้จัดเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการที่จะทำให้เกิดปัญหาหรือคลาญปัญหา ยกตัวอย่างในชีวิตประจำวันว่าเราขับรถทุกวันบางครั้งเครื่องยนต์มีเสียงผิดปกติเรารับรู้ได้ไหม บางคนไม่รับรู้ บางคนรับรู้แต่ไม่สนใจพบว่าขับไปไม่เท่าไร เครื่องก็ติดขัดเสียค่าซ่อมไปหลายพันบาท ที่เกิดอุบัติเหตุชนกันก็มีมากเราทุกคนส่วนใหญ่มีลูกแล้ว ส่งลูกไปโรงเรียนเคยสังเกตเห็นหรือไม่ว่า ในบางขณะลูกเรามีพฤติกรรมผิดปกติไปจากเดิมที่เคยเป็น ถ้าเราสังเกตพบก็เฝ้าตามให้การช่วยเหลือ ถ้าเราสังเกตพบแต่คิดว่าคงไม่เป็นไร สักวันหนึ่งเราจะพบว่าสายเกินแก้ ถ้ายังไม่เคยรับรู้แบบนี้ลูกเสียคนมามากแล้วผมยกตัวอย่างเรื่องอื่น ๆ มามาก ก็ย้อนกลับมาในโรงเรียนอีกว่าในโรงเรียนนี้มีเด็กมาก ปัญหาของเด็กที่เป็นปัญหาส่วนตัวก็มีมาก ครูต้องหัวไวและทำตัวให้หูไว ตาไว รับรู้ได้ไว เรียกว่าไวต่อการรับรู้ไม่ใช่เอาหูไปนาเอาตาไปไร่

การสังเกตพฤติกรรมต้องทำอย่างมีระบบจะสังเกตแล้วจำ ๆ ไว้ก็ไม่ได้ เพราะการจำกับการลืมเป็นคู่รักคู่แค้นกันอยู่ ครูมีเรื่องต้องจำมาก ถ้าไม่จดไม่บันทึกไว้ก็มีหวังลืม ดังนั้น สังเกตใด ๆ ก็ตามเมื่อสังเกตแล้วต้องบันทึก จะบันทึกไว้ ณ ที่ใด ในเศษกระดาษหรือ คงไม่ใช่ ภาษานักแนะแนวเขาเรียกกระเป๋นสะสมครบ สังเกตอะไรก็ได้เท่าไร บันทึกไว้ในกระเป๋นสะสม นักเรียนคนหนึ่งก็มีชุดหนึ่ง

2. การตีความสิ่งที่เกิดขึ้น เมื่อสังเกตพบความผิดปกติแล้วก็อย่านิ่งดูคายน พยายามวิเคราะห์ให้เข้าใจปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน เพื่อหาข้อสรุปว่าพฤติกรรมนั้นเป็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหาควรแก่การให้การบำบัดแก้ไขหรือไม่ นี่เป็นบทบาทสำคัญต่อเนื่องในบางกรณี ครูมักละเลยในประเด็นนี้ รู้อยู่ว่าเป็นปัญหา แต่ไม่มีเวลาไปศึกษาไปวิเคราะห์ ोध งานสอนก็มีตั้งเยอะแยะ ำโหนงานพิเศษของโรงเรียนอีก และบางที่ครูก็มีธุรกิจส่วนตัวอยู่บ้าง จะทุ่มเทให้กับนักเรียนทั้งหมดก็คงไม่ไหว ครูรู้ว่าเธอมีปัญหาแต่ครูไม่มีเวลาสำหรับเธอหรือ

การวิเคราะห์ปัญหานักเรียนสามารถทำได้หลายกรณี เช่น การรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมโดยการสอบถาม การไปเยี่ยมผู้ปกครอง สอบถามจากเพื่อน ๆ ครู สอบถามจากเพื่อนนักเรียนหรือจากตัวนักเรียนเอง การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเด็กจะทำให้เรารู้อข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กได้ละเอียดและถูกต้องขึ้น การวิเคราะห์หาข้อมูลต้องใช้เวลา ต้องอุทิศเวลามากและจะต้องทำอย่างต่อเนื่องนี้เป็นทักษะที่ครูควรพัฒนา

3. ความรับผิดชอบของครู ผมมีความเห็นว่าภารกิจหลักของครูมี 3 ประการ คือ (1) ทำหน้าที่ให้ความรู้ ให้ความคิดแก่นักเรียน ครูเป็นผู้ให้แสงสว่างทางความคิดแก่นักเรียน ในบทบาทนี้ครูสอนเนื้อหาวิชาตามหลักสูตร มุ่งพัฒนาให้นักเรียนเจริญทางความคิด (2) ทำหน้าที่พัฒนานิสัยของนักเรียน ในบทบาทนี้ครูพยายามตัดพฤติกรรมของนักเรียนให้เป็นไปในทิศทางที่สังคมต้องการ จะเรียกว่าเป็นปฏิมากรหรือนักบอมนซ์ก็ตามแต่ เรียกว่าถ้าผ่านมือครูไปแล้วต้องเป็นเด็กดีแน่ ๆ มีความประพฤติดี (3) ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงนักเรียนต่อการช่วยแก้ปัญหาส่วนตัวบางประการ เป็นแหล่งของความรัก ความอบอุ่นใจ ถ้าเด็กขาดรักมาจากบ้านก็คงมาเพิ่มรักที่โรงเรียนได้ ครูจึงเป็นที่พึ่งทางใจ เป็นแหล่งของความมั่นคงทางใจ บทบาทสามประการนี้ผมเห็นว่ามีสำคัญ และเป็นความรับผิดชอบของครู

ต่อกรณีของการช่วยเหลือส่งเสริมนักเรียนนั้น ถ้าครูเข้าใจในบทบาททั้ง 3 ประการอย่างต่อเนื่อง ปัญหาจะมีน้อย แต่ถ้าครูขาดข้อหนึ่งข้อใดไปแล้วปัญหาจะเกิดขึ้นโดยส่วนมากเราพิจารณกันว่าครูสมัยนี้มักจะทำได้เฉพาะบทบาทข้อ 1 ที่ผมกล่าวมาแล้ว คือ สอนแต่หนังสืออย่างเดียว ส่วนข้อ 2 ข้อ 3 นั้นไม่ค่อยสนใจกัน บางทีก็เกี่ยงกันในบรรดาครูในโรงเรียนว่าจะให้เป็นความรับผิดชอบของใคร ครูประจำชั้นหรือ ครูทุกคนหรือ ครูใหญ่หรือ ครูผู้ปกครองหรือ ครูแนะแนว ถ้าที่โรงเรียนไม่มีครูแนะแนวจะอย่างไร จะโยนไปให้ใครอีก (คงไม่ใช่ภารโรงแน่)

ทักษะหลักที่ครูควรพัฒนาในประเด็นนี้ก็คือการทำความเข้าใจต่ออาชีพครูก่อนตัดสินใจเป็นครู ครูต้องทำความเข้าใจต่อบทบาทนี้เสียก่อน เรียกว่าเป็นสัญญาอาชีพถ้าเมื่อพิจารณาแล้วว่าจะรับบทบาทนี้ไม่ได้ก็จงอย่ามาเป็นครูเลย เปลี่ยนอาชีพไปทำอย่างอื่นเสียจะช่วยพัฒนาสังคมได้ดีกว่านี้

โดยสรุป การเกี่ยงกันที่จะไม่รับผิดชอบต่อปัญหาของนักเรียนจะทำให้เกิดภาวะ "นักเรียนถูกลอยแพ" ชีวิตของเด็กจะเคັงคว้างไป ณ ที่ใดคงจะหาคำตอบยาก

4. การรู้วิธีช่วยเหลืออย่างเหมาะสม ประเด็นนี้มีความสำคัญมากกระบวนการแนะแนวการให้การช่วยเหลือและส่งเสริมนักเรียนต้องกระทำอย่างถูกหลักวิชา ต้องมีการฝึกฝนทักษะหลายอย่าง การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการสำหรับครูแนะแนวซึ่งเป็นสิ่งจำเป็น บทความนี้จะไม่พูดถึงรายละเอียดของวิธีการและมีความเห็นว่าหลักสูตรการฝึกอบรมครั้งนี้ก็ควรมีส่วนฝึกแนวปฏิบัติไว้แล้ว ใน

ที่นี้จะช่วยให้เห็นถึงความสำคัญว่าถึงแม้ว่าครูจะมีใจรักงานแนะแนวเพียงใด ถ้าหากครูขาดวิธีการที่เหมาะสมแล้วงานแนะแนวนักเรียนก็ไม่สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การฝึกทักษะการแนะแนวจึงเป็นสิ่งจำเป็นและต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง ความรู้เมื่อ 5 ปีก่อนคงจะล้าหลังแล้วสำหรับปัจจุบัน

5. การตัดสินใจให้การช่วยเหลือ ในขั้นนี้ก็คือขั้นปฏิบัติการตามโครงการที่กำหนดไว้ การเขียนโครงการแนะแนวเป็นจินตนาการที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ บางครั้งเราก็ได้แต่คิด ๆ แต่ไม่ทำมาจนถึงตอนนี้เราจะต้องทำจริง ๆ ลงมือปฏิบัติจริงกันเลย ผมคิดว่าหลังจากการฝึกอบรมครั้งนี้แล้ว เขียนโครงการกันแล้วก็จะมีการนำไปปฏิบัติจริง

การปฏิบัติงานแนะแนวเป็นงานที่ไม่ยาก แต่ไม่ราบรื่นนัก นักแนะแนวจะต้องมีคุณสมบัติหลายประการที่ต้องพัฒนาฝึกฝน การแนะแนวที่มีประสิทธิภาพจะต้องได้รับการยอมรับจากผู้บริหาร ได้รับความร่วมมือจากเพื่อนครูในโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และจากตัวนักเรียน คนกลางที่สำคัญคือครูแนะแนวซึ่งนอกจากจะเป็นผู้ที่มีความรู้ มีทักษะปฏิบัติแล้วจะต้องเป็นคนที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี เป็นคนทันสมัย และที่ผมเห็นว่าสำคัญ คือมีพฤติกรรมการปรับตัวทางสังคมที่เหมาะสมยึดถือเป็นตัวอย่างได้

แบบฝึกหัดที่ 2

2.1 จงให้รายการ "ทักษะที่ครูแนะแนวควรพัฒนา"

2.2 จงให้รายการ "อุปสรรคที่ทำให้การแนะแนวในโรงเรียนมีปัญหา"

2.3 จงให้รายการ "คุณสมบัตินักแนะแนว"

แนวคิดเบื้องต้นในการมองปัญหานักเรียนเพื่อการช่วยเหลือและส่งเสริม

สาระหลักที่ผู้บรรยายเน้นในวันนี้คือการพัฒนาทักษะในการรับรู้ปัญหาของนักเรียนและถือว่าเป็นบทบาทพื้นฐานของครูที่จะนำไปสู่การช่วยเหลือและส่งเสริมนักเรียน ดังนั้น ส่วนสุดท้ายของบทความจึงเสนอแนวคิดในการมองปัญหานักเรียนในภาพรวม สิ่งแรกที่ครูควรทำความเข้าใจคือคำ "พฤติกรรมที่เป็นปัญหา" ครูนักแนะแนวไม่ใช่ช่างส่องหาพฤติกรรมที่เป็นปัญหา มิใช่ว่าจะมองเห็นใคร ๆ เป็นคนมีปัญหาไปเสียทั้งหมดจนบางคนพูดกระทบกระเทียบว่าครูนักแนะแนว (หรือ

นักจิตวิทยา) มักมองเห็นปัญหาของคนอื่นแต่ไม่เคยมองเห็นปัญหาของตนเองเลย สิ่งนี้อาจเป็นเรื่องจริง และที่น่าเสียดายแนวคิดในวันนี้ก็คือ ครูแนะแนวไม่ควรมองจับผิดว่าคนนั้นคนนี้มีปัญหาและต้องทำอย่างนี้ต่อไป สิ่งที่เราควรพัฒนายิ่งก็คือ (1) ควรเป็นผู้ที่มีการรับรู้ไว หรือไวต่อปัญหา (2) ควรกำหนดขอบเขตให้ได้ว่าพฤติกรรมที่จัดว่าเป็นปัญหานั้นจะมีลักษณะอย่างไร ในประเด็นนี้มีหลักง่ายๆ ๓ ข้อให้คิดว่าถ้าเราสังเกตเห็นว่าคนส่วนใหญ่ในสังคมนี้เขาแสดงออกอย่างนี้ พฤติกรรมนั้นอาจจะไม่ใช่พฤติกรรมที่เป็นปัญหาก็ได้ พฤติกรรมที่เป็นปัญหามักเป็นพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากภาวะปกติหรือไม่ก็มักจะขัดกับหลักศีลธรรมอันดีงามของศาสนาหรือวิถีชีวิตของคน นอกจากนี้ ควรคิดให้กว้างว่าพฤติกรรมที่เป็นปัญหามีใช้สิ่งไม่ดีเสมอไป ความผิดปกติบางกรณีเป็นสิ่งที่ดีและต้องส่งเสริมให้ถูกทาง

แนวทางการสังเกตพฤติกรรมผิดปกติ

1. **ความผิดปกติทางการรับรู้** ให้สังเกตว่านักเรียนแต่ละคนในชั้นหนึ่ง ๆ เรียนได้ดีไม่เท่ากัน สิ่งผิดปกติหรือมีปัญหาคือเด็กเรียนช้ากับเด็กเรียนเร็วหรือพวกฉลาดมาก ๆ เด็กพวกนี้ต้องได้รับการช่วยเหลือเป็นพิเศษ แต่วิธีการช่วยเด็กเรียนช้ากับการส่งเสริมเด็กฉลาดมีความแตกต่างกัน

2. **ความผิดปกติทางการรับรู้** ประตูการรับรู้ที่สำคัญคือหูกับตา พฤติกรรมที่มีปัญหาอันเนื่องมาจากหูพิการหรือตาพิการแสดงออกได้หลายแบบ รวมทั้งมีผลต่อการเรียนรู้ การปรับตัวเข้ากับสังคม เพื่อการพิการทางหูมีหลายระดับเริ่มตั้งแต่หูตึง หูหนวก หูหนวก การพิการทางสายตาสายตาและการมองเห็นก็มีหลายระดับที่พบมากที่สุดได้แก่สายตาสั้น สายตาสั้น สายตาวาย ตามองตามบางส่วนและตาบอด

เด็กที่มีปัญหาทางการได้ยินมักสังเกตได้ง่าย ๆ เช่น มักจะพูดเสียงดัง และถ้าเขาจะเข้าใจเรา เราต้องพูดเสียงดัง เวลาสนทนาก็จะจ้องหน้าผู้พูดนาน ๆ พยายามใช้มือหรืออวัยวะอื่น ๆ สื่อความหมาย บางครั้งเราสังเกตเห็นว่าเขาพูดไม่ชัดชอบบิใช้มือทาบเพื่อเรียกความสนใจจากผู้ฟัง ถ้าครูสังเกตเห็นความผิดปกติและไม่แน่ใจ ควรส่งแพทย์ที่ใกล้ชีวิตตรวจร่างกายส่วนนี้ การให้การช่วยเหลือขึ้นอยู่กับระดับของการได้ยิน ซึ่งมีตั้งแต่ไม่ต้องใช้เครื่องมือไปจนถึงการใช้เครื่องช่วยฟัง ถ้ามีอาการหนักจริง ๆ ก็ต้องส่งเสริมให้เรียนในโรงเรียนเด็กพิเศษทางหู

เด็กที่มีปัญหาทางสายต้ามักจะบ่นปวดหัวไม่สามารถอ่านหนังสือในระยะปกติได้ ไม่สนใจบทเรียน ถ้าสงสัยควรพาให้แพทย์ตรวจสายตา การช่วยเหลือก็ต้องทำตามอัตราของความพิการทางสายตา เช่นการใช้แว่นตา ถ้ามีอาการรุนแรงต้องส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนในโรงเรียนพิเศษทางสายตา ซึ่งนักเรียนสามารถเรียนรู้ได้จากอุปกรณ์การสอนพิเศษ

3. ความผิดปกติทางการพูด ความผิดปกติทางการพูดมีสาเหตุมาจากหลายกรณี อาการที่สังเกตได้ เช่น พูดไม่ชัด พูดติดอ่าง ไม่ยอมพูด รวมทั้งการไม่กล้าพูดและการใช้ภาษาไม่เหมาะสม การช่วยเหลือส่งเสริมขึ้นอยู่กับสาเหตุของการพูดผิดปกติ

4. ความผิดปกติของการเคลื่อนไหว สาเหตุส่วนใหญ่มักมาจากร่างกายพิการ เช่น พิการแขน ขา ลำตัว หรือสมอง เช่นโรคลมชัก พวกนี้สังเกตเห็นได้ชัด เด็กพวกนี้มักมีปัญหาในการเรียนบางวิชา ปัญหาการปรับตัวกับเพื่อนๆ และการเป็นที่ยอมรับของสังคม การให้การช่วยเหลือและส่งเสริมเป็นสิ่งจำเป็น โดยปกติหากเด็กพิการไม่มากก็ไม่จำเป็นต้องให้นักเรียนเข้าเรียนในโรงเรียนพิเศษ สำหรับเด็กพิการแขน ขา ลำตัว ถ้ามีบริการช่วยเหลือในโรงเรียนเด็กเหล่านี้สามารถเรียนได้ดี และปรับตัวได้

5. เด็กมีปัญหาทางอารมณ์ การมีปัญหาด้านอารมณ์มีสาเหตุมาจากหลายทางและลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกมีหลายรูปแบบ ถ้าเปรียบเทียบกับความผิดปกติใน 4 พวกแรกที่กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่าใน 4 จำพวกนั้นสังเกตเห็นได้อย่างชัดเจนมากและการวิเคราะห์สาเหตุมักจะแน่นอน แต่สำหรับกรณีความผิดปกติทางอารมณ์นี้ค่อนข้างจะสังเกตยาก เรียกว่าผู้สังเกตต้องมีการรับรู้ไวจริงๆ การวิเคราะห์สาเหตุพฤติกรรมก็ต้องอาศัยข้อมูลมาก ผู้วิเคราะห์ต้องมีความชำนาญ การช่วยเหลือส่งเสริมเป็นเรื่องละเอียดอ่อน

เด็กมีปัญหาทางอารมณ์อาจแสดงออกทางร่างกาย เช่น ทำให้ระบบขับถ่ายเสีย เช่น ห้องเสีย เด็กอนุบาลที่ถูกครุฑหรือต้องทำการบ้านมาก ๆ มักจะพัฒนาอาการห้องเสียตอนเช้า เพื่อหาเหตุไม่ต้องไปโรงเรียน บางครั้งก็บัสสาวะรดที่นอน ระบบการย่อยอาหารไม่ปกติ เช่น อาหารไม่ย่อย หรือท้องผูกหรือท้องเสีย ระบบการหายใจผิดปกติ พัฒนาอาการไอ จาม หอบหืด ระบบการไหลเวียนโลหิตผิดปกติ เช่น เป็นลมพิษ คันคะเยอหึ่งตัว

พฤติกรรมอื่น ๆ ที่เด็กมีปัญหาทางอารมณ์แสดงออก เช่น การก้าวร้าวชอบทุตีเพื่อน บางทีก็ขุ่น ฉีก ขีดทำลาย ทำให้สกปรก หักสิ่งของต้นไม้ ทำลายทรัพย์สินให้ชำรุด มีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม มีนิสัยลักขโมยของ ชี้อาย ชี้อัว เก็บตัว ชอบข่มขู่เพื่อน พูดเท็จและใช้ภาษาไม่เหมาะสม ฯลฯ

เด็กมีปัญหาทางอารมณ์อาจจะแสดงพฤติกรรมหลาย ๆ รูปแบบในคนเดียวกัน นี่ก็เป็น การกล่าวอย่างย่อ ๆ สำหรับเป็นแนวทางขั้นต้นในการสังเกตพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับเด็กที่สามารถพบเห็นได้ในโรงเรียน รายละเอียดในเรื่องนี้ยังมีอีกมาก ซึ่งครูจะต้องทำการศึกษากันต่อไป